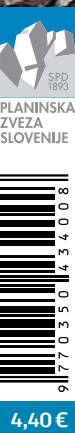

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI SE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

5
2024

PLANINSKA ZGODOVINA
**Johannes
Frischauf**

Z NAMI NA POT
Tržaški Kras

9 177 035 0 14 3 4 0 0 8
4,40 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – IZDELEK MESECA JUNIJA

JULIJSKE ALPE, VZHODNO OD SOČE IN PIŠNICE, Roman Tratar in Andraž Poljanec

Vodnik vas bo prepričal:

- Z nazornimi opisi 45 gora in poti, primernih za otroke, za najbolj našpičene in bolj umirjene hribovce.
- S kakovostnimi fotografijami ter odličnimi zemljevidi in prikazi poteka poti.
- Zaradi odličnega pisanja dveh izkušenih poznavalcev Julijskih Alp – Romana Tratarja (30 opisov) in Andraža Poljanca (15 opisov).

Format: 130 x 210 mm, 216 strani, integralna šivana vezava.

CENA: V času od 1. 6. do 30. 6. 2024 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 40-odstotnim popustom: 17,94 €* (redna cena: 29,90 €*).

*DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.

-40%

KARNIJSKE ALPE, MED JULIJCI IN DOLOMITI, izbirni vodnik Vladimir Habjan, Irena Mušič Habjan

- Obsežno območje med Julijskimi Alpami in Dolomiti, od Ojstrnika do Piancavalla.
- Nepogrešljivi del gorniške literature.
- Sto izletov in gorskih tur različnih težavnosti, od lahkih do zelo zahtevnih.
- 111 vrhov, dve soteski, 60 markiranih poti, 30 zavarovanih poti, 6 plezalnih poti, 47 brezpotij ali neoznačenih poti in 5 alpinističnih vzponov.
- Pregleden uvodni del s koristnimi informacijami.
- Karnijska vezna poti (8 etap), krožna tura med kočami nad dolino Cimoliana (4 etape).
- Natančni opisi vzponov, od najlažjih do tur z gorskim vodnikom.
- Prvi vodnik pri Planinski založbi, ki vsebuje kode QR in je povezan s sistemom maPZS.

Format: 165 x 240 mm; 356 strani, integralna šivana vezava

39,90 €

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 124. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Miha Pavšek, Andrej Trošt

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

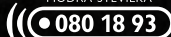
NAKLADA: 4200 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročeni prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS

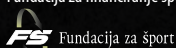
IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 44 EUR, 68 EUR za tujino, posamezna številka 4,40 EUR, poletna številka 5,50 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (33,00 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Osupljive dimenzije slapa Kodermac

Foto Stefan Šrnigoc

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Zgodovino pišejo (brišejo) zmagovalci

Naslov uvodnika je nekoliko spremenjena misel o zamerah, ki jih po prelomnih dogodkih zmagovalci zapuščajo svojim naslednikom. Spomnim se, kako je pokojni Tone Škarja nekoč razlagal, da povprečna zamera med alpinisti traja okoli trideset let. Do tega spoznanja je menda prišel na podlagi opazovanja časa od nastanka kakšne zamere, ki je nastala med posameznimi alpinisti ali med člani odprav in njihovim vodjo, pa do trenutka, ko je zamera končno izzvenela v času. Trideset let se zdi veliko, toda najverjetneje gre za obdobje, po katerem se človek končno dovolj obrusi in spozna, da so nekdanje življenjske moči le še oddaljen spomin, ki nekdanjim hudim zameram dajejo grenak priokus brez teže. Žal včasih pravega trenutka za spravo zaradi trme celo zmanjka in se "žlahta" ponovno zbere na kupu šele potem, ko se od nekoga poslavlja za vedno. Tedaj običajno sledi spoznanje, da vse skupaj sploh ni imelo tako velikega pomena, kot se je zdelo nekoč.

Letos mineva sto let od smrti profesorja Johannesesa Frischaufa, ki mu namenjamemo temo meseca. V njej objavljamo prevod članka naših kolegov iz *Hrvaškega planinarja*, ki po njegovi zaslugi praznujejo že 150-letnico ustanovitve svojega planinskega društva. Mi je žal ne, ker so se leta 1874 Frischaufovemu prigovarjanju v Ljubljani odzvali le ljubljanski Nemci. Se je pa naša naveza z zaslužnim profesorjem iz Gradca zato toliko trdneje usidrala z letom 1893, ko je bilo končno ustanovljeno še Slovensko planinsko društvo in so se naši predniki Frischaufu za vso pomoč oddolžili s častnim članstvom.

Preveč preprosto bi bilo reči, da je bilo zgolj njegovo "pajdašenje" s Slovani razlog, da je v letih narodnega prebujanja in glasnega pozivanja "svoji k svojim" zaradi tega postal doma med svojimi osovražen, zaničevan in nazadnje celo izbrisan iz zgodovine, kljub velikim zaslugam za avstrijsko znanost in razvoj njihovega planinstva v delih monarhije. Sama od sebe se ponuja skoraj zrcalna usoda našega ponemčenega Karla Deschmanna, ki je imel zelo velike zasluge za razvoj planinstva v naših gorah in v znanosti. Za življenja je bil med Slovenci razglašen za najhujšega narodnega odpadnika, naša zgodovina pa ga je po smrti prav tako namerno pozabila. Zamera po sto in več letih od smrti obeh mož, če zanemarimo nekaj hvalevrednih poskusov, brez dvoma še vedno traja. Frischauf je v rodni Avstriji praktično neznan in redki tamkajšnji sodobni zgodovinarji ga na novo odkrivajo. Dosti bolje se ne godi niti našemu Dežmanu. Za razliko od slednjega se Frischauf pač nikoli ni izrekel za Slovence, a to je zgolj lepotna napaka, ki ne bi imela na zgodovino nobenega vpliva.

V obeh primerih je šlo za posledico vdora politike in nacionalnih trenj v gorski svet, ki mora biti izvzet iz dolinske navlake, zaradi česar pravzaprav ljudje tudi zahajamo v gore. Gre za dejanja, ki v takšnih ali drugačnih oblikah vztrajajo vse do današnjih dni, le njihovi akterji se menjajo. Razne politike deljenja, nacionalizmi in celo fanatični vandalizem, kot denimo letošnji primer na Nanosu, naše gore smetijo na najslabši možen način!

4

4

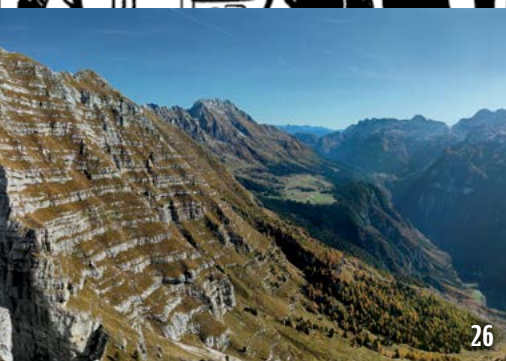
12

19

24

26

UVODNIK

1 **Zgodovino pišejo (brišejo) zmagovalci**

Dušan Škodič

PLANINSKA ZGODOVINA

4 **Zaslužni pionir planinstva na Hrvaškem**

Milovan Buchberger, Zagreb

PLANINSKA ZGODOVINA

12 **Pri Nemcih odpadnik, pri Slovencih slavjen**

Dušan Škodič

INTERJUJ

19 **Drejc Kokelj**

Julija Šuligoj

STRIP

24 **Kadilnikova kočja vrh Golice, 1836 m**

Urška Godec, Matjaž Bertonec

RAZISKUJEMO

26 **Dolina trinajstih slapov**

Štefan Šmigoc

Z NAMI NA POT

33 **Tržaški Kras**

Janja Lipužič

PLANINČKOV KOTIČEK

41 **O soncu, sencih in velikanskem veselju**

Kristina Menih

33

41

44

48

50

56

INTERJUJ

44 **Kladij Mlekuž in Kladija Mlekuž Peroša**

Mateja Pate

PLANINSKA ORGANIZACIJA

48 **Na skupščini PZS po jubilejnem letu presežkov**

Po poročilu za medije povzel Dušan Škodič

PLANINSKA ZGODOVINA

50 **"Šinil je zopet žar novega dneva ..."**

Žarko Rovšček

PLANINARJENJE

56 **Gora sredi Jadrana**

Vid Pogačnik

ZGODBE IZPOD HIMALAJE

60 **Sreča me ima rada**

Matjaž Čuk

SPOMIN

64 **Sto let od tragične smrti Nina Paternollija**

60

64

66

68

70

72

UREME

66 **Katera barva sveti na vremenskem semaforju?**

Veronika Hladnik Zakotnik

TEST OPREME

68 **S švedsko lisico na potep**

Marta Krejan Čokl

INPLANINEC

70 **Usak žig v dnevnik inPlaninec ima zgodbo**

Zdenka Virant

72 JUBILEJ

72 LITERATURA

75 PLANINSKA ORGANIZACIJA

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

Naročilo na Planinski vestnik

Brezplačna številka
24/7: 080 18 93
01 43 45 684
trgovina@pzs.si
Ljubljana, Ob
železnici 30a